

Budúcnosť sektora oviec a kôz v Európe

Uznesenie Európskeho parlamentu z 19. júna 2008 o budúcnosti sektora oviec a kôz v Európe (2007/2192(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na štúdiu s názvom Budúcnosť odvetvia ovčieho a kozieho mäsa v Európe, ktorej vypracovanie zadal Európsky parlament,
  - so zreteľom na svoju pozíciu z 13. decembra 2007 o návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 21/2004, pokiaľ ide o termín zavedenia elektronickej identifikácie pre ovce a kozy¹,
  - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (A6-0196/2008),
- A. keďže odvetvie oviec a kôz je dôležitým tradičným poľnohospodárskym podnikaním v EÚ, ktoré umožňuje živobytie tisícov výrobcov a dodáva veľmi kvalitné výrobky s osobitnými vlastnosťami, ako aj vedľajšie produkty, čo predstavuje významný spoločensko-hospodársky príspevok vo vidieckych oblastiach EÚ,
- B. keďže chov oviec a kôz vrátane chovu tradičných plemien, zohráva z hľadiska životného prostredia kľúčovú úlohu, ktorá spočíva najmä v prirodzenej údržbe menej úrodných oblastí a zachovaní zraniteľných krajín a ekosystémov; keďže prírodné oblasti, napríklad Dehesa, sa v priebehu storočí zachovali vďaka chovu oviec a kôz; keďže ovce a kozy, vzhľadom na príslušné vzory kŕmenia, v ktorých spásanie zohráva dôležitú úlohu, okrem toho prispievajú k zachovaniu biodiverzity rastlinstva, k ochrane divej zveri a čisteniu prírodných oblastí odstránením suchého rastlinného materiálu, čo je v stredomorských krajinách hlavným faktorom predchádzania požiarom,
- C. keďže odvetvie oviec a kôz v EÚ, ktoré je sústredené v najviac znevýhodnených oblastiach, prechádza kritickým poklesom výroby a trpí hromadným odchodom výrobcov, ako aj úplne chýbajúcou atraktivitou pre mladých chovateľov oviec a kôz,
- D. keďže súčasná epizootia katarálnej horúčky oviec v Európe je veľmi vážna kvôli svojmu trvaniu a šíreniu, rozmnožovaniu a rozširovaniu rôznych sérotypov tejto choroby v oblastiach, v ktorých sa doteraz nevyskytovala, ako aj vzhľadom na závažné sociálno-hospodárske dôsledky obmedzenia pohybu zvierat a obchodu,
- E. keďže odvetvie oviec a kôz v EÚ sa vyznačuje nízkymi príjmami výrobcov, klesajúcou domácou výrobou a klesajúcou spotrebou, predovšetkým zo strany mladšej generácie, a je vystavené rastúcej medzinárodnej konkurencii na vnútornom trhu,
- F. keďže zvyšovanie cien krmiva, a všeobecne poľnohospodárskych vstupov, predstavuje osobitnú hrozbu pre chov oviec a kôz tým, že sa zvyšujú náklady a vyvíja sa ďalší tlak na odvetvie, ktoré je už aj tak v kritickom stave, čo sa týka jeho konkurencieschopnosti,

---

¹ Prijaté texty, P6_TA(2007)0619.

- G. keďže zo súčasnej hospodárskej situácie a očakávaného vývoja svetového dopytu a cien poľnohospodárskej produkcie a potravín vyplýva, že EÚ musí v čo najširšom rozsahu zabrániť závislosti od dovozu produktov chovu a krmív a zabezpečiť lepšiu rovnováhu medzi týmito výrobkami, predovšetkým tradičnými chránenými produktmi chovu oviec a kôz, v prípade ktorých bol trh EÚ sebestačný,
- H. keďže rozsah chovu oviec a kôz v severnej a južnej Európe sa výrazne odlišuje,
- I. keďže chov oviec, ktorý bol vždy vystavený mnohým známym chorobám, aj teraz mimoriadne zasahujú niektoré nové choroby, napríklad katarálna horúčka,
- J. keďže chov jahniat v EÚ nemá výhodný prístup k fondom Spoločenstva na podporu poľnohospodárskych výrobkov a potrebuje sústavnú reklamnú kampaň na zvýšenie spotrebiteľských preferencií,
- K. keďže nadchádzajúca kontrola zdravotného stavu spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) poskytuje príležitosť na zváženie vhodných politických nástrojov a podpory SPP v prospech odvetvia oviec a kôz,
1. uznáva, že je naliehavo potrebné, aby Rada ministrov poľnohospodárstva a Komisia prijali opatrenia, cieľom ktorých bude zabezpečiť v budúcnosti výnosnosť a trvalú udržateľnosť produkcie ovčieho a kozieho mlieka a mäsa v EÚ, znovu podnietiť spotrebu týchto výrobkov, udržať v tomto odvetví a prilákať do neho mladých chovateľov oviec a kôz, a zasadzuje sa za zachovanie tradičných a ekologických poľnohospodárskych podnikov, ktoré zásobujú trh Spoločenstva a ktorých poľnohospodárske výrobky z oviec a kôz pochádzajúce z EÚ predstavujú dodávateľskú bázu Spoločenstva;
  2. berie na vedomie zámer Komisie preskúmať nástroje jej politik, pri ktorých sa preukázal negatívny dosah; víta skutočnosť, že táto osobitná otázka sa uvádza v nedávno uverejnenom oznámení Komisie nazvanom Príprava na „kontrolu zdravotného stavu“ reformy SPP (KOM(2007)0722);
  3. vyzýva Radu ministrov poľnohospodárstva a Komisiu, aby pre európskych výrobcov ovčieho a kozieho mäsa a mlieka urýchlene vyčlenili dodatočnú finančnú podporu s cieľom rozvinúť dynamické a sebestačné odvetvie oviec a kôz v EÚ, ktoré sa bude riadiť trhom a bude zamerané na spotrebiteľov; ďalej vyzýva Radu ministrov poľnohospodárstva a Komisiu, aby sa zaoberali budúcnosťou tohto odvetvia v rámci "kontroly zdravotného stavu" SPP prostredníctvom zavedenia rôznych opatrení, ktoré členskými štátmi poskytnú určitú mieru flexibility pri výbere niektorého z nasledujúcich spôsobov financovania, pričom treba mať na pamäti potrebu predchádzať akémukoľvek narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu:
    - zavedenie nového environmentálneho plánu na zachovanie chovu oviec s príspevkom na ovcu, ktorý by bol a) financovaný priamo finančnými prostriedkami Spoločenstva alebo b) spolufinancovaný EÚ a vládami členských štátov s cieľom zastaviť pokles produkcie; toto financovanie by bolo viazané na prínosy pre životné prostredie vyplývajúce z chovu oviec, ako aj na pokrok dosiahnutý v kvalitatívnej a technickej oblasti produkcie,
    - analýza dostupnosti a použitia nevyužitých finančných prostriedkov v prvom a v druhom pilieri SPP s cieľom presmerovať tieto prostriedky na podporu odvetvia

oviec a kôz,

- pozmeňujúci a doplňujúci návrh článku 69 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov¹, v rámci „kontroly zdravotného stavu“ SPP tak, aby členské štáty mohli vyhradiť až 12 % svojich národných platieb pre opatrenia na podporu odvetví, ktoré sa nachádzajú v ťažkej situácii, a na zachovanie poľnohospodárskych činností v znevýhodnených oblastiach,
  - začlenenie opatrení na podporu chovateľov oviec a kôz medzi nové úlohy vyplývajúce z „kontroly zdravotného stavu“ SPP v rámci druhého piliera, ktoré sa budú dať doplniť o finančné prostriedky z modulácie;
4. vyzýva Komisiu, aby zaviedla dodatočné platby pre chovateľov zriedkavých tradičných a regionálnych plemien oviec a kôz v hornatých regiónoch a iných oblastiach s osobitnými ťažkosťami s cieľom zachovať biodiverzitu v poľnohospodárstve a chov oviec v niektorých citlivých oblastiach;
  5. vyzýva Komisiu, aby v rámci procesu zjednodušenia skúmania kontroly zdravotného stavu SPP poskytla chovateľom 14-dňovú oznamovaciu lehotu pred kontrolami krížového plnenia vykonávanými v poľnohospodárskych podnikoch;
  6. poznamenáva, že výnos z výrobkov z ovčieho mäsa ako percentuálny podiel z maloobchodnej ceny je nedostatočný, a upozorňuje na svoje vyhlásenie o vyšetrení a náprave zneužitia postavenia veľkých supermarketov, ktoré pôsobia v EÚ²; víta skutočnosť, že Komisia vytvorila skupinu na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť agropotravinárskeho priemyslu, ktorá má preskúmať situáciu týkajúcu sa schopnosti trhu v oblasti distribúcie, a očakáva, že zástupcovia Európskeho parlamentu sa plne zapoja jej činnosti;
  7. žiada Komisiu, aby preskúmala dodávateľský reťazec ovčieho a kozieho mäsa s cieľom zaručiť, že príjem poľnohospodárov z obchodovania na trhu bude spravodlivý;
  8. vyzýva Komisiu, aby podporovala vytvorenie podmienok umožňujúcich výrobcom a združeniam výrobcov priamy predaj, aby sa obmedzilo umelé zvyšovanie cien;
  9. poznamenáva, že výroba ovčieho a kozieho mlieka sa musí podporovať rovnako ako výroba ovčieho a kozieho mäsa, aby sa zaručilo najmä zachovanie celého reťazca spracovania mlieka a výroby syrov, ktorých typický charakter a kvalita výrobkov sú široko uznávané;
  10. vyzýva Radu ministrov poľnohospodárstva a Komisiu, aby zvážili možnosť zaviesť financovanie Spoločenstva pre zavedenie elektronického identifikačného systému pre ovce v celej EÚ k 31. decembru 2009, pretože aj keď tento systém zlepší sledovateľnosť, správu stád a boj proti podvodom, prinesie tomuto odvetviu, ktoré je v kríze, novú administratívnu záťaž a vysoké náklady;

---

¹ Ú. v. EÚ L 270, 21.10.2003, s. 1. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 470/2008 (Ú. v. EÚ L 140, 30.5.2008, s. 1).

² Prijaté texty z 19.2.2008, P6_TA(2008)0054.

11. vyzýva Komisiu, aby prostredníctvom novej stratégie EÚ v oblasti zdravia zvierat, financovaním výskumu, náhradou strát, preddavkami platieb atď. zlepšila svoju schopnosť reagovať na také vážne epizootie, akým je súčasný výskyt katarálnej horúčky oviec;
12. žiada rokovaciu skupinu EÚ, ktorá sa zúčastňuje na diskusiách vo Svetovej obchodnej organizácii, aby obmedzila rozsah zníženia ciel na ovčie mäso a zabezpečila, že EÚ bude môcť pre produkty z ovčieho mäsa používať označenie „citlivý výrobok“;
13. vyzýva Komisiu, aby preskúmala súčasné režimy riadenia dovozných kvót s cieľom zabezpečiť, aby jahňacie mäso z EÚ nebolo vystavené nekalej hospodárskej súťaži;
14. vyzýva Komisiu, aby pre EÚ zaviedla povinný regulačný systém pre označovanie výrobkov z ovčieho mäsa, ktorý bude obsahovať spoločné logo, aby spotrebitelia mohli rozlišovať európske výrobky od výrobkov z tretích krajín a ktoré bude spĺňať určité kritériá vrátane systému kvality fariem a označenia krajiny pôvodu, aby spotrebitelia boli plne informovaní o mieste pôvodu výrobku; domnieva sa, že systém musí byť navrhnutý tak, aby sa zabránilo oslabeniu existujúcich systémov propagačného označovania v členských štátoch a na regionálnej úrovni;
15. zdôrazňuje, že najúčinnnejšie a najudržateľnejšie prostriedky na pomoc odvetviu spočívajú v rozvoji trhu, v komunikácii so spotrebiteľmi, pričom sa kladie dôraz na výhody daných výrobkov z hľadiska výživy a zdravia a podporuje sa ich konzumácia;
16. vyzýva Komisiu, aby zvýšila súčasný ročný rozpočet EÚ na podporu potravinárskych výrobkov, ktorého výška na rok 2008 sa odhaduje na 45 000 000 EUR, a aby zabezpečila finančné prostriedky na podporu ovčieho mäsa z EÚ a zmenila, uľahčila a zjednodušila praktické pravidlá upravujúce plnenie rozpočtu tak, aby sa pre výrobky z jahňacieho mäsa umožnil podstatný prístup k rozpočtu;
17. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby docenili zásadnú úlohu, ktorú zohráva chov oviec v hospodárskom rozvoji a trvalej udržateľnosti oblastí, ktoré čelia najväčším problémom, a v územnom plánovaní, a aby najmä mladých poľnohospodárov podporovala v začatí ich činnosti v tomto odvetví;
18. vyzýva Komisiu, aby koordinovala propagačné kampane na podporu výrobkov z ovčieho a kozieho mäsa s chráneným zemepisným označením a s chráneným označením pôvodu a zamerala sa na príslušné členské štáty s cieľom umožniť čo najvyššiu spotrebu;
19. vyzýva Komisiu, aby na úrovni EÚ uskutočnila všeobecnú informačnú kampaň zameranú na spotrebiteľov ako celok a založenú na inovačných činnostiach, pričom by mohlo ísť o ponúkание rôznych hotových jedál na predajných miestach, až po kampane, ktorými sa zviditeľňujú známi európski šéfkuchári a ktoré by kladli dôraz na kvalitu výrobkov a sprostredkovali by kuchárske recepty;
20. žiada Komisiu a členské štáty, aby zaviedli programy podnecujúce výrobcov, aby vytvárali výrobné a marketingové združenia, aby výrobky uvádzali priamo na trh a vyrábali a označovali mimoriadne vlastnosti svojich výrobkov z ovčieho a kozieho mäsa a mlieka (napríklad biologické výrobky alebo regionálne špeciality);
21. vyzýva Komisiu, aby poskytla pomoc pri otváraní vývozných trhov pre ovčie mäso

a droby z EÚ v krajinách, kde sa v súčasnosti uplatňujú zbytočné obmedzenia;

22. vyzýva Komisiu, aby zaradila odvetvie oviec a kôz do druhého akčného programu Spoločenstva v oblasti zdravia (2008 – 2013)¹ s cieľom presvedčiť spotrebiteľov, najmä mladých ľudí, ktorí konzumujú len málo výrobkov z ovčieho a kozieho mäsa, o pozitívnych účinkoch týchto výrobkov na zdravie a o ich prínose z hľadiska bielkovín, a aby v členských štátoch uskutočnila aktívnu informačnú kampaň zameranú na ovčie a kozie mäso a výrobky z tohto mäsa;
23. vyzýva Komisiu, aby podporila výskum a vývoj v odvetví malých prežúvavcov so zameraním na technické inovácie poľnohospodárskych podnikov, ako aj na inováciu výroby, pokiaľ ide o výrobky z jahňacieho mäsa, syr a vedľajšie produkty, ako sú vlna a kože, známe ako "piata štvrtina", v prípade ktorých sú finančné výnosy v súčasnosti takmer zanedbateľné;
24. upozorňuje na riziko zániku povolania chovateľa oviec, pastiera, dojiča a strihača, a vyzýva Komisiu, aby do svojej stratégie pre toto odvetvie začlenila opatrenia pre komunikáciu s verejnosťou a výmenu odborníkov medzi vzdelávacími strediskami, ako aj programy mobility pre odborníkov a študentov v oblasti poľnohospodárstva medzi členskými štátmi;
25. zdôrazňuje potrebu zlepšiť dostupnosť liečiv a veterinárnych výrobkov pre odvetvie oviec a kôz na úrovni EÚ prostredníctvom podpory farmaceutického výskumu a jednoduchšieho schvaľovania ich uvedenia na trh;
26. vyzýva Komisiu, vzhľadom na katarálnu horúčku oviec, aby v prípade výskytu epizootií urýchlila preskúmanie ich príčin a možností boja proti nim, aby vypracovala účinnú stratégiu boja, koordinovala úsilie členských štátov, podporovala vývoj očkovacích látok, vytvorila účinnú očkovaciu stratégiu a finančne podporovala očkovanie zvierat; žiada, aby zo zoznamu opatrení boli čo najskôr vyčiarknuté opatrenia, ktoré boli zákonnou cestou zavedené v rámci boja proti chorobám hospodárskych zvierat, ktoré sa však časom ukázali ako neúčinné;
27. vyzýva Komisiu, aby predložila návrhy týkajúce sa cenovej transparentnosti v odvetví s cieľom poskytovať spotrebiteľom a výrobcom informácie o cenách výrobkov;
28. vyzýva predsedníctvo Rady a Komisiu, aby dôkladne monitorovali odvetvia oviec a kôz v EÚ a zabezpečili, aby bol Európsky parlament pravidelne informovaný o politických zmenách, ktoré sa vykonali;
29. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

---

¹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1350/2007/ES z 23. októbra 2007, ktorým sa ustanovuje druhý akčný program Spoločenstva v oblasti zdravia (2008 – 2013). (Ú. v. EÚ L 301, 20.11.2007, s. 3).